

популяризувати інформацію про історико-культурну спадщину України у світі. Задля коректної імплементації стратегій та рішень, аналогічних до тих, які використала Італія, необхідно створити платформу для обговорення та здійснення консультацій з урахуванням історії, культури та традицій України.

1. *Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму в Україні.* URL: <https://www.tourism.gov.ua>.

2. *Фастовець О. Туризм в Україні в умовах воєного стану. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2022. №3(80). С. 91-95.* URL: <https://www.daemmt.odessa.ua/index.php/daemmt/article/view/427/371>.

3. *Italy Visitor Arrivals.* URL: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/italy/visitor-arrivals>.

4. *Кривенкова Р. Зарубіжний досвід формування туристичного потенціалу. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 4.* URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/43.pdf.

Павлюк С.І.

к.е.н.

Миколаївський національний аграрний університет

ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Роль та значення нематеріальної культурної спадщини у формуванні ідентичності особистості та соціальної групи беззаперечна.

Відповідно культурна спадщина Європи – це багата та різноманітна мозаїка проявів культури й творчості, спадок від попередніх поколінь європейців і спадщина для майбутніх поколінь. Так, вона включає природні та археологічні об'єкти, музеї, пам'ятники, твори мистецтва, історичні міста, літературні, музичні та аудіовізуальні твори, а також знання, практики та традиції європейської спільноти.

Культурна спадщина збагачує індивідуальне життя громадян, є рушійною силою для креативних індустрій, відіграє важливу роль у створенні та збільшенні соціального капіталу Європи. Це також важливий ресурс економічного зростання, зайнятості та соціальної єдності, а використання її потенціалу сприяє відродженню міських й сільських територій, а також розвитку сталого туризму.

У Європейському Союзі понад 300000 людей зайняті в секторі культурної спадщини, а 7,8 мільйонів робочих місць опосередковано пов'язані зі спадщиною (наприклад, гостинність).

Роль регіональних та місцевих органів влади Європейського Союзу у збереженні та примноженні культурного розмаїття відчутна, це простежується у низці політик, програм, заходів та фінансуванні, зокрема «Creative Europe programme», «European Solidarity Corps», «Horizon 2020», «Erasmus+», «Digital Europe Programme», «Common Agricultural Policy» та ін. Так, наприклад, у рамках програми «Креативна Європа» (Creative Europe programme), у 2014-2020 роках було надано 1,8 млрд. євро фінансової підтримки.

Підтримка розвитку креативних індустрій в ЄС з точки зору фінансування продовжено на 2021-2027 роки. Відповідно фінансування здійснюється за наступними напрямками (рис. 1).

Програма «Креативна Європа» (Creative Europe programme) – це основна програма ЄС, яка надає конкретну підтримку для розвитку культурного та творчих секторів. Метою, даної програми є розвиток секторів культури в Європі та захист спільної культурної спадщини, зокрема шляхом надання різного фінансування, яке спрямоване на розвиток спільної творчості та навичок, мереж й платформ щодо створення, обміну знаннями, а також

мобільність, розповсюдження та просування контенту. Розмір фінансування на період 2021-2027 роки становить 2,44 млрд. євро. Програма включає два основні напрямки – «Культура» та «Медіа».

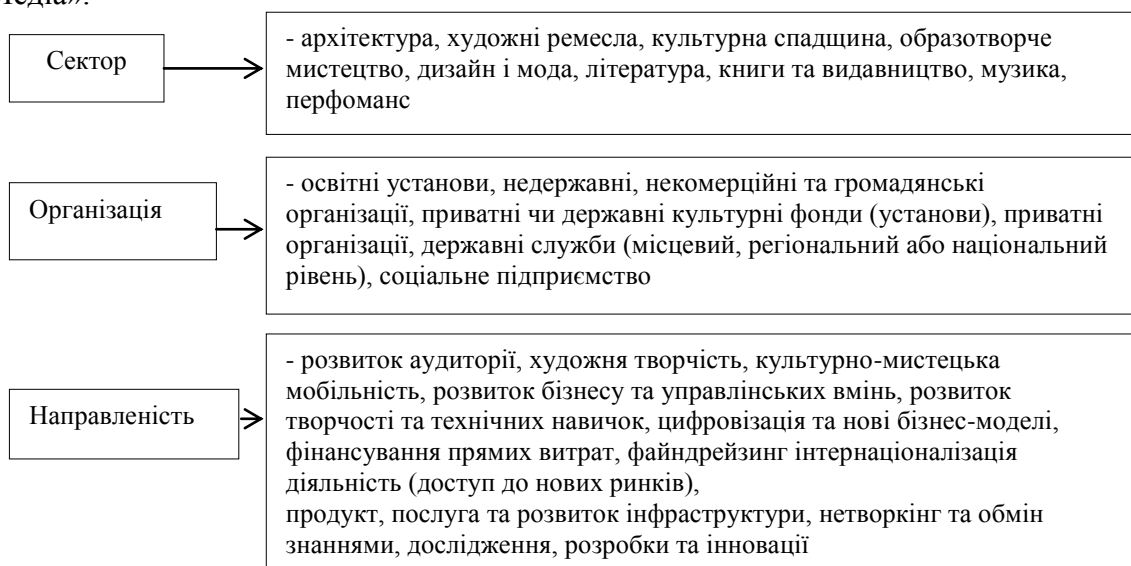

Рис. 1. Основні напрямки фінансування креативних індустрій в ЄС
Джерело: побудовано за матеріалами [1]

Місією освітньої програми «Erasmus+» є фінансування формальної та неформальної освіти й навчання, а також сфера її діяльності фокусується на молоді, спорті та культурі. «Erasmus+» сприяє інклюзивному навчанню, сталому зростанню та інноваціям, соціальній згуртованості та активності європейської спільноти, а також надає можливості для мобільності, партнерства та політичного діалогу шляхом фінансування проектів. Загальний бюджет програми на 2021-2027 роки становить 26,2 млрд. євро за всіма секторами, організаціями та направленістю. Існує тісний зв'язок між освітою та культурою. Завдяки «Erasmus+» освітні заклади, бібліотеки, музеї, культурні центр й інші формальні та неформальні навчальні заклади мають можливість креативно розвиватися. «Erasmus+» сприяє збільшенню можливостей культурної та мистецької мобільності.

Програма «Загальна сільськогосподарська політика» («Common Agricultural Policy») передбачає підтримку у розмірі 408 млрд. євро на період 2021-2027 роки. Одним із основних її напрямків є забезпечення соціально-економічного, культурного, сталого та екологічного розвитку сільських територій. Дана програма сприяє залученню інвестицій в розвиток сільської інфраструктури, у томі числі й соціально-культурної. Це проявляється в заходах щодо відновлення та охорони культурної нематеріальної спадщини, а саме: локальне виробництво харчових продуктів (географічні назви продукції, місцеві та автентичні методи виробництва тощо), історико-культурні пам'ятки та об'єкти, розвиток сільського туризму.

Програма «Цифрова Європа» («Digital Europe Programme») – це порівняно нова програма фінансування Європейського Союзу, відповідно на 2021-2027 роки її бюджет складає 7,6 млрд. євро. Дана програма зосереджена на наданні цифрових технологій підприємствам, громадянам та органам публічного управління, з метою цифрової трансформації європейського суспільства та економіки, зокрема середнього та малого бізнесу. «Цифрова Європа» є дієвим інструментом для фінансування проектів розвитку різних культурних та творчих структур, а використання новітніх цифрових технологій, штучного інтелекту та нейромереж сприятиме підвищенню конкурентоспроможності креативних індустрій.

Одним із напрямків програми «Горизонт 2020» («Horizon 2020») є фінансування проектів, що стосуються різних аспектів енергоефективності будівель, що мають історичну та культурну цінність (наприклад, реконструкція історичних об'єктів, що знаходяться під впливом небезпечних явищ та змін клімату).

Майбутнє бачення розвитку та збереження культурної нематеріальної спадщини Європейського Союзу полягає в забезпеченні інклюзивності (участь і доступ для всіх), стійкості (смарт-технології для згуртованого та сталого майбутнього, збереження спадщини, що знаходиться під загрозою зникнення), інноваційності (мобілізація знань та інновацій), посилення та зміцнення глобального партнерства.

1. «*The CulturEU funding guide*». *EU Funding Opportunities for the Cultural and Creative Sectors 2021-2027*. European Commission. URL: <https://culture.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-11/cultureu-funding-guide.pdf>.

Прокопишин-Рашкевич Л.М.

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ: ЗАГРОЗА ЗНИЩЕННЯ ТА МОЖЛИВІСТЬ ПОРЯТУНКУ

Термін «нематеріальна культурна спадщина» означає ті звичаї, знання та навички, а також пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках навіть окремими особами як частина їхньої культурної спадщини. Також зазначається, що покоління покликані передавати нематеріальну культурну спадщину іншим поколінням, формуючи при цьому почуття самотності й наступності [1].

Нематеріальна культурна спадщина постійно відтворюється спільнотами і групами під впливом їхнього оточення. Вона є сучасною, наповненою живою культурою, яка маючи тісний зв'язок з минулим, постійно розвивається. Нематеріальна культурна спадщина відображається в усних традиціях, звичаях, обрядах, святкуваннях і традиційних ремеслах. Мова та історія є також важливим носієм нематеріальної культурної спадщини.

Війна, яка продовжує руйнувати не тільки матеріальну, але й нематеріальну культурну спадщину в Україні доводить, що росія прагне знищити все українське, розчавити українську культуру, переписати історію та заставити забути українську мову. Історія повторюється, оскільки століттями українська культура пригнічувалась через її унікальність, українська мова викорінювалась, а традиції, звичаї та обряди заборонялися.

Питання існування України – це питання існування та захисту української культури, історії, традицій та обрядів, що є ідентифікацією українців та передаються поколіннями. Тому знищення нематеріальної спадщини України може свідчити про вчинення культурного геноциду росією. Злочини, вчинені проти нематеріальної культурної спадщини України повинні мати належну фіксацію та кваліфікацію, оскільки вони є порушення міжнародного гуманітарного права та у відповідності до Кримінального кодексу України є порушенням звичаїв війни і проявом наміру геноциду.

Досить складно оцінити збитки, які війна завдала нематеріальній культурній спадщині України, оскільки держава-агресор вбиває людей, які є її носіями. Тому злочини проти нематеріальної культурної спадщини України мають розглядатися як можливий елемент доведення злочину геноциду.

Елементи нематеріальної культурної спадщини України вносяться та обліковуються у відповідному Національному переліку, метою якого є охорона, формування обізнаності до нематеріальної культурної спадщини. У 2012 році до Національного переліку вперше були включені елементи нематеріальної культурної спадщини, а у 2013 році до Репрезентативного списку ЮНЕСКО людства було віднесено перший український елемент – «Петриківський розпис». Так, якщо до початку вторгнення росії Національний перелік містив усього 26